

Załącznik
do Uchwały Nr XLII/244/17
Rady Gminy Iłowo-Osada
z dnia 21 grudnia 2017

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
NA ROK 2018**

Spis treści:

I. Wstęp	3
II. Podstawy prawne i merytoryczne programu	3
III. Diagnoza problemów dotycząca nadużywania alkoholu w Gminie Łowo-Osada	4
IV. Cele programu	8
V. Zadania do realizacji	8
VI. Współpraca	11
VII. Podmioty realizujące	12
VIII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	12

I. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.) zobowiązuje organy samorządu terytorialnego do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018 pozwala na odpowiednie kształtowanie polityki społecznej w obszarze wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Program określa kierunki podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację, określa źródła finansowania tych zadań, przedstawia również zadania wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Na zadaniach tych należy skupić szczególną uwagę, gdyż problemy związane z nadużywaniem alkoholu należą do grupy problemów społecznych, które przybierają bardzo duże rozmiary i powodują szkody zarówno ekonomiczne, społeczne jak i moralne. W związku z powyższym, celem działań podejmowanych przez gminę jest zmniejszenie różnorodnych problemów powodowanych przez alkohol w całej populacji, nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka, ponieważ na szkody związane z alkoholem narażony jest każdy mieszkaniec gminy, niezależnie od tego czy nadużywa alkoholu, czy nie.

II. Podstawa prawna i merytoryczna programu

- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 r. poz.1390)
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1875 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.)

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.)
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łowo-Osada na lata 2016-2025 stanowiąca załącznik do Uchwały Nr XXV/143/16 Rady Gminy Łowo-Osada z dnia 16 września 2016 r.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492)

III. Diagnoza problemów dotyczących nadużywania alkoholu w Gminie Łowo-Osada

Zgodnie z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powinien stanowić najlepiej dostosowaną do warunków lokalnych odpowiedź na problemy społeczne związane ze spożywaniem alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych z uwzględnieniem środowiskowej specyfiki. Gminy, z racji dysponowania największą wiedzą o problemach swojej społeczności, a także o dostępnych zasobach, mogą przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze. Konkretnie działania profilaktyczne wymagają wiedzy o rozmiarach i charakterze zjawiska.

Skala zjawiska uzależnienia od alkoholu jest jednak trudna do precyzyjnego określenia, a poziom spożycia alkoholu, jak i rozpowszechnienie szkodliwych następstw picia są różne w zależności od środowiska. Problemy związane z alkoholem to:

a) Dostępność alkoholu:

W Gminie Łowo-Osada ustalony limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosi 40. Uchwalony przez gminę limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) wynosi 30, zaś w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) – 10.

Tabela nr 1. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych

Lp.	Punkty sprzedaży	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
1.	sklepy	17	15	17
2.	lokale gastronomiczne	6	4	3
3.	Razem	23	19	20

Źródło: opracowanie własne GKRPA

Jak wynika z powyższej tabeli w Gminie Iłowo-Osada nie przekroczony został limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Liczba punktów utrzymuje się na tym samym poziomie. Według stanu na dzień 10.12.2017 roku Gminę Iłowo-Osada zamieszkuje 7.322 mieszkańców, w tym 5.785 osób pełnoletnich. Tak więc na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypada 366 mieszkańców ogółem, w tym 289 osób pełnoletnich.

b) Powody nasilania się trudnych sytuacji rodzinnych:

Informacje o rozmiarach i problemach wynikających z nadużywania alkoholu dostarczają dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowie-Osadzie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień i Współzależnienia w Działdowie.

Tabela nr 2. Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowie-Osadzie

Powody przyznania pomocy	2014 rok		2015 rok		2016 rok		2017 rok I półrocze	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	139	491	151	528	170	514	143	424
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	50	295	51	289	57	315	49	273
Sieroctwo	0	0	0	0	1	6	1	5
Bezrobocie	258	879	248	824	240	776	179	537
Bezdomność	1	1	2	2	2	2	2	2
Niepełnosprawność	91	289	89	257	92	273	75	215
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	1	2	1	2	0	0	0	0
Alkoholizm	25	68	22	54	34	66	25	52
Narkomania	0	0	0	0	4	4	2	2
Długotrwała lub ciężka choroba	89	230	96	232	111	268	92	215
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	123	547	129	558	116	500	84	359

Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	12	12	6	7	7	7	4	4
--	----	----	---	---	---	---	---	---

Źródło: Opracowanie własne GOPS

Z tabeli nr 2 wynika, że wzrasta liczba rodzin a tym samym osób w rodzinie, którym udzielana jest pomoc ze względu na nadużywanie alkoholu. Należy zaznaczyć, że problem nadużywania alkoholu rzadko występuje jako pojedyncza przyczyna, najczęściej rodziny objęte pomocą są wieloprotymowe, a na problemy składają się: bezrobocie, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Rodzinom tym udzielono pomocy w postaci zasiłków okresowych, celowych, pomocy w naturze oraz pomocy w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Tabela nr 3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Lp.	Działalność	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017 stan na dzień 11.12.2017
1.	Wnioski skierowane przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w odniesieniu do osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu stosowały przemoc	11	18	18
2.	Wnioski przekazane przez KPP w Działdowie, w odniesieniu do osób, które będąc pod wpływem alkoholu zachowywały się w sposób wymagających interwencji policji	7	4	7
3.	Wnioski sporządzone przez pracowników GOPS	4	12	12
4.	Wnioski osób z najbliższego otoczenia lub członków rodziny osób nadużywających alkoholu	5	6	15
5.	Inne	0	5	0
Łączna liczba wniosków o wszczęcie postępowania wobec osób, co do których istnieje podejrzenie nadużywania alkoholu		25	45	52

Źródło: opracowanie własne GKRPA

Jak wynika z powyższej tabeli widoczny jest duży wzrost liczby wpływających do GKRPA wniosków osób, u których zachodzi podejrzenie, że nadużywają alkoholu. Znaczny wzrost widoczny jest we

wnioskach wpływających z Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. Domniemać należy, że osoby nadużywające alkoholu bywają agresywne, wulgarne, wszczynają awantury domowe. Jednym z przyczyn przemocy domowej jest nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny. Widoczny jest również wzrost świadomości członków rodziny dot. nadużywania alkoholu przez najbliższych i podejmowanie przez nich działań.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iłowie-Osadzie, w ramach swoich zadań podejmuje decyzję o sporządzaniu do Sądu Rejonowego w Działdowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie odwykowym.

Tabela nr 4: Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zadanie GKRPA w Iłowie-Osadzie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017 (stan na dzień 11.12.2017)
Liczba sporządzonych wniosków do SR w Działdowie o wszczęcie postępowania	4	4	7

Źródło: Opracowanie własne GKRPA

W roku 2015 decyzją Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sporządzonych zostało do Sądu Rejonowego w Działdowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich 4 wnioski o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu, w zakładzie odwykowym. W 2016 roku sporządzono również 4 wnioski dotyczące poddania się leczeniu zaś w roku 2017 (stan na dzień 11.12.2017 r.) sporządzono już 7 takich wniosków.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iłowie-Osadzie w ramach swoich zadań współpracuje m.in. z NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Działdowie oraz kieruje osoby z terenu naszej gminy, potrzebujące wsparcia specjalistycznego do Ośrodka w Działdowie.

Tabela nr 5: Działalność NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Działdowie

Osoby korzystające ze wsparcia NZOZ OTUiW w Działdowie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017 (stan na dzień 15.11.2017)
Liczba osób uzależnionych	28	26	28
Liczba osób współuzależnionych	14	10	15
Liczba osób podejmujących terapię na Oddziale Dziennym	6	6	4

Źródło: Opracowanie własne NZOZ OTUiW

NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Działdowie, wykazuje tendencje wzrostową dotyczącą osób podejmujących leczenie, zarówno jeśli chodzi o osoby uzależnione jak i współuzależnione. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łowie-Osadle podejmuje współpracę również z SPZZOZ w Przasnyszu – Ośrodek Leczenia Uzależnień oraz Poradnia Leczenia Uzależnień.

IV. Cele programu

Cel ogólny:

Celem głównym Programu jest ograniczenie skali występujących na terenie Gminy Łowo-Osada uzależnień oraz ich negatywnych następstw, w szczególności przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. ograniczenie spożycia alkoholu,
2. wyeliminowanie sprzedaży alkoholu nieletnim,
3. działalność edukacyjno- szkoleniowa,
4. prowadzenie profilaktyki wśród dzieci i młodzieży,
5. pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom,
6. stworzenie systemu pomocy dzieciom z rodzin uzależnionych,
7. ograniczenie zjawisk przemocy w rodzinie.

Działania służące realizacji powyższych celów.

1. Objęcie jak największej ilości dzieci i młodzieży oddziaływaniem profilaktycznym propagując zdrowy styl życia.
2. Wypracowywanie nowych i coraz bardziej skuteczniejszych form pracy profilaktycznej dla ludzi dorosłych.
3. Kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe.
4. Pokrywanie kosztów badań osób kierowanych przez sądy na leczenie przymusowe.
5. Współorganizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych oraz dotkniętych przemocą poprzez koła zainteresowań, konkursy, ogniska, świetlice terapeutyczne.
6. Organizowanie wypoczynku (letniego, zimowego) w zależności od ilości chętnych -wprowadzanie elementów promujących trzeźwość w czasie wypoczynku.
7. Przystąpienie do Ogólnopolskiej Kampanii „Zachowaj trzeźwy umysł”.

V. Zadania do realizacji

1. Działalność punktu informacyjno- doradczego oraz finansowanie kosztów z tym związanych.
2. Działalność punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin:
 - a) działalność informacyjna skierowana do społeczności lokalnej na temat możliwości korzystania z pomocy terapeuty dla osób uzależnionych od alkoholu,
 - b) opłacanie kosztów powołania biegłych (psycholog, psychiatra) orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - c) kierowanie do Sądu o przymusowe leczenie osób nadużywających alkoholu,
 - d) podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu.
3. Szkolenia specjalistyczne dla członków komisji, nauczycieli oraz właścicieli sklepów prowadzących sprzedaż alkoholu.
4. Organizowanie prelekcji w szkołach dla rodziców i dzieci na temat problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie prowadzone przez pedagoga szkolnego, policjantów i terapeutów.
5. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, prawnej a szczególnie przed przemocą w rodzinie.
6. Prowadzenie i finansowanie działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży poprzez wdrażanie najnowszych programów.
7. Finansowanie zakupu i rozprowadzanie plakatów, ulotek dotyczących tematyki uzależnień w szkołach i punktach sprzedaży alkoholu.
8. Organizowanie i finansowanie udziału dzieci z terenu Gminy w koloniach i obozach terapeutycznych.
9. Organizowanie i finansowanie imprez i uroczystości sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
10. Organizowanie i finansowanie działalności Grupy Wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych.
11. Organizowanie i współfinansowanie spotkań dla osób uzależnionych i współuzależnionych tj. maratony, mitingi, spotkania rocznicowe.
12. Organizowanie imprez masowych z okazji „Dnia Dziecka”, udział dzieci i młodzieży w połączeniu z występami artystycznymi.
13. Uczestnictwo w doposażeniu i wsparciu placówek lecznictwa odwykowego oraz personelu.
14. Dofinansowywanie funkcjonowania świetlicy socjoterapeutycznej w Łowie-Osadzie oraz świetlic wiejskich.

15. Organizowanie i finansowanie konkursów na temat uzależnień alkoholowych i przemocy w rodzinie.
16. Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych dla dzieci i dorosłych pokazujących model zdrowego i trzeźwego życia, uczących umiejętności odmawiania.
17. Zapewnienie dzieciom z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie zajęć w czasie ferii zimowych.
18. Rozszerzanie programów dla dzieci i młodzieży o różne formy zajęć sportowych pozalekcyjnych jako elementu oddziaływań profilaktycznych oraz udzielanie częściowej pomocy finansowej na zakup sprzętu i ubrań wykorzystywanych w prowadzeniu zajęć sportowych.
19. Wdrażanie programu zdrowego stylu życia w szkołach. Zakup sprzętu sportowego, ubrań sportowych i obuwia sportowego dla szkół.
20. Promowanie innych form profilaktycznych - spektakle teatralne.
21. Współfinansowanie zadań związanych z bezpieczeństwem dzieci na drodze oraz promowanie konkursów i innych zajęć o podobnej tematyce.
22. Tworzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających (alkohol, tytoń, narkotyki i dopalacze).
23. Wspieranie edukacji osób pracujących zawodowo w systemie pomocy dzieciom i młodzieży poprzez prenumeratę lub zakup czasopism „Świat Problemów” i „Wychowawca”.
24. Organizowanie szkoleń dla nauczycieli w zakresie podnoszenia kompetencji w kontaktach z dziećmi i młodzieżą poprzez studio profilaktyki społecznej.

Działania służące do realizacji powyższych zadań.

1. Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych w środowiskach wychowawczych i grupach podwyższonego ryzyka.
2. Współpraca z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w zakresie terapii dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych oraz dotkniętych przemocą.
3. Inicjowanie spotkań nauczycieli z pedagogiem dotyczących podnoszenia swych kompetencji w kontaktach z dziećmi i młodzieżą zagrożoną uzależnieniem.
4. Tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy i bezpieczeństwa w rodzinie, współpraca z poszczególnymi ogniwami tj. sądem, policją, prokuraturą, ośrodkiem pomocy społecznej, pedagogiem szkolnym, pracownikami służby zdrowia, księżmi, gminnym zespołem interdyscyplinarnym oraz innymi osobami zajmującymi się wychowaniem i opieką nad dziećmi.
5. Promowanie zdrowego stylu życia- organizowanie imprez masowych propagujących zdrowy styl

życia wolny od nałogów.

6. Włączenie się do ogólnopolskiej kampanii „Postaw na Rodzinę” poprzez organizację imprez masowych gminnych i wiejskich.
7. Organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych z udziałem osób spoza terenu Gminy przez punkt konsultacyjny w Łowie-Osadzie.
8. Podejmowanie działań kontrolnych wobec podmiotów, które uzyskały zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania warunków określonych w ustawie. Do kontroli upoważnieni są Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, upoważniony przez wójta pracownik Urzędu Gminy, funkcjonariusze policji.
9. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności i przestrzeganie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia.
10. Podejmowanie wraz z policją interwencji w związku z naruszeniem przepisów po spożyciu alkoholu.
11. Wspieranie organizacji i stowarzyszeń działających na terenie Gminy w zakresie podejmowanych przez nich działań zmierzających do ograniczenia spożywania alkoholu- szczególnie przez dzieci i młodzież.
12. Tworzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających i ich współfinansowanie.
13. Organizowanie badań i sondaży lokalnych pozwalających ocenić stan problemów alkoholowych na terenie Gminy.

VI. Współpraca z:

- 1) Pełnomocnikiem Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 2) Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.
- 3) Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łowie-Osadzie.
- 4) Ośrodkami Zdrowia na terenie Gminy.
- 5) Policją.
- 6) Dyrektorami Szkół.
- 7) Pedagogami Szkolnymi.
- 8) Przedstawicielami Kościołów na terenie Gminy.
- 9) Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Współzależnienia w Działdowie.

- 10) Radą Gminy w zakresie:
 - ustalania liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad ich usytuowania.
- 11) Organizacjami pozarządowymi.
- 12) Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym.

VII. Podmioty realizujące:

1. Zadania określone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowane są przez Urząd Gminy w Iłowie-Osadzie.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opracowuje szczegółowy harmonogram realizacji zadań określonych w Programie. Wraz z preliminarzem wydatków przedkłada go do akceptacji Wójtowi Gminy.
3. Wójt przedkłada Radzie sprawozdanie z realizacji programu za miniony rok.

VIII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w wysokości 120 złotych brutto za pracę i udział w posiedzeniu Komisji.
2. Członkom komisji przysługuje 120 złotych brutto za udział w innych przedsięwzięciach związanym z zadaniami Komisji.